

DÉLMAGYARORSZÁG

Kedd, 1937. nov. 9.

Politikai napilap

XIII. évfolyam 255. sz.

A szélsőségekkel és az idegen áramlatokkal való leszámolást követelték a vasárnapi politikai gyűléseken

Darányi beszéde Kaposváron — Ernszt, Eckhardt, Apponyi a szikszói gyűlésen

Kaposvár, november 8. Darányi Kálmán miniszterelnök vasárnap délelőtt beszédet mondott azon a banketten, amelyet tisztelőire rendeztek a kaposvári Turul-szállodában. Mindenekelőtt külpolitikai kérdésekkel foglalkozott és azt hangoztatta, hogy olyan kis országnak, mint Magyarország, függetlensége fenntartása mellett arra kell törekednie, hogy simpatiót szerezzen és a meglévőket fenntartsa. Bejelentette azután a miniszterelnök, hogy a belpolitikában jelentős változások előestéjén állunk.

El van szánva arra — mondotta —, hogy a titkos választójogi javaslatot csak a nemzet egyetemes érdekei által megszabott keretek között fogja megvalósítani, mégis ügyelni kell arra, hogy a magyar nép se jóindulatú rajongók, se pedig hitvány kalandorok eszközévé ne lehessen.

A kívülről jövő eszméket — folytatta a miniszterelnök — csak olyan mértékben fogadjuk be, amennyiben azok hasznosak és összeegyeztethetők a nemzet egyéniségével. A miniszterelnök ezután a kormány terveiről beszélt. Az országnak gazdaságilag is gyarapodnia kell — hangoztatta — és ennek érdekében mindent el kell követni. Nem e'ég azonban az, ha az ipart, kereskedelmet és mezőgazdaságot fejlesztjük, szükség van az ősi magyar kultúra gyarapodására is. Ezt a szociális politikát azonban csak akkor lehet megvalósítani, ha a nemzeti erők teljes összefogását el tudjuk érni — jelentette ki Darányi.

A miniszterelnök vasárnap résztvett nagyatádi Szabó István erdőcsokonyai siremlékének leleplezésén.

Az ellenzék

Főzérei vasárnap nagyszámban vonultak fel Farkasfalvy Farkas Géza szikszói beszámológyűlésére. Farkas Géza beszédében azt hangoztatta, hogy ne hagyjuk magunkat félrevezetni sem a minden szent eszmét lábbal tipró bolsevizmustól, de a más színben megjelenő, de ugyanolyan romboló másfajta propagandától sem.

Ernszt Sándor beszédében azt hangoztatta, hogy az országban ma sokan izgatnak és készítenek előforradalmat, ezek a komolytalan senkik mind azt akarják, hogy a nemzetnek ne legyen ellenőrzési joga. Keveselte azokat az intézkedéseket, amelyeket a szélsőségek leküzdésére eddig tettek.

Eckhardt Tibor harcot hirdetett beszédében a felforgatók ellen. A kormánnyal az ellenzékét éppen az állítja szembe, hogy a kormány türi a felforgató erők felvonulását. Követelte, hogy a kormány sujtson le a felforgatókra, akiknek siserahada a szentistváni eszme ellen vonulnak fel. Az e'gedetlenség lovára igyekeznek felülni azok, akik urai ennek a mai nyomornak. A magyar jövődöt csakis a szabad magyar élet és a magyar férfiakban bővelkedő magyar közélet mentheti meg. Ha a magyar határoknak kiegészítését akarjuk, a terület integritást meg kell hogy előzze a nemzet erkölcsi integritása. Ez a föld több szabadság, és nem a nagyobb szolgátság földje kell hogy legyen

— mondotta.

Gróf Apponyi György türethetetlenek mondotta, hogy a keresztet eltörztsák, horgokba, kampókba, nyilakba tördeljék. Ez ellentétet azok szítják, akik hirdetik, hogy a magyar nép felfogásával ellenkezik a királykérdés megoldása, ugyanekkor német pénzen idegen eszméket igyekeznek átplántálni ide.

Tildy Zoltán, Homonnay Tivadar, Vásáry István, Kun Béla, Sulyok Dezső szólalt még fel a gyűlésen.

Megkezdődött a japánok utolsó véres rohama Sanghaiért

A kínai csapatok elkeseredetten folytatják az ellenállást és önfeláldozóan tartóztatják fel a döntő előrenyomulást

Tokió, november 8. Mint Sanghaiból jelentik, Kincsanveiben, a Hangcseui-öböl északi partján nagyszámú japán csapat szállt partra. Elővédők segítették átkelni a Wanfufolyón, majd Sanghaitól délre 30 kilométerre elválták a sanghai—hangcseui—ninfői vasutvonalat.

A Reuter Iroda nankingi jelentése szerint a japán repülők bombázták az úgynevezett Kék-expresszt. A bombák a vonat négy kocsiját megsemmisítették. A halottak számát még nem lehetett megállapítani.

Sanghaiból jelentik: A csapeji arcvonalon

egyre jobban érezhetővé válik az újabban érkezett kínai csapatok ellenállása,

ugy, hogy a japán szárazföldi csapatok még a Vang-fu folyótól délre tartózkodnak. Szucsautól délre a japánok is nagy erőfeszítést tesznek, hogy eddigi helyzetükön javítsanak. A kínaiak ellenállása következtében azonban csak keveset tudtak előrenyomulni. Az északi arcvonaltól keletre Nancsiangnál a kínaiak élénk tevékenységet fejtenek ki.

Az utolsó roham Sanghaiért

London, november 8. A sanghahi harctér nyugati arcvonalán az alkony beálltával megindult az elkeseredett harc, amely állítólag Sanghai birtokbavételéért az utolsó ütközet lesz. Az éjjeli órákban lankadatlan erővel folyik az elkeseredett csata. A japán támadás nehezen halad előre. A Szucsaunál támadó japán csapatok állítólag már csak tíz mérföldre vannak a hangcseui öbölnél partraszállt japán külföldi erőtől.

Elkeseredett küzdelem

Peking, november 8. A kínai csapatok elkeseredett küzdelem után lépésről-lépésre vonulnak vissza Tayuanfuban. Sanszi tartomány fővárosában. A tüzérségnek két rést sikerült nyitni a város falain és ezeken át mint a folyó árja, hőmpölyög a városba a japán katonaság. A kínai védők minden talpalatnyi földért küzdenek. Időközben a japán tüzérségnek sikerült még egy rést nyitni az északnyugati oldalon.

A szociáldemokrata párt Budapesten tartott a Vigadóban nagygyűlést, amelyen több felszólalás hangzott el. A szónokok a sajtó béklyóbaverése ellen tiltakoztak, a közönség sűrűn tiltakozott a diktatúrák ellen. Kéthly Anna, Peyer Károly, Farkas István és Györki Imre beszélt a több ezer főtől közönség előtt.

Nyiregyházán a kereszténypárt tartott gyűlést. Makray Lajos élesen tiltakozott minden idegen beavatkozás ellen.

A japánok most keleti irányban akarják visszavetelni a kínaiakat, ahol csapdát állítottak fel számukra.

Eden visszautazik Brüsszelbe

London, november 8. Az alsóházban Eden külügyminiszter Alexander képviselő kérésére bejelentette, hogy kedden visszautazik Brüsszelbe és résztvesz a távolkeleti értekezlet további munkájában. Ezután Eden külügyminiszter Attlee őrnagy és öt más képviselő kérésére ismertette a spanyol felkelő kormánnyal az ügynökök kicserélése ügyében folytatott tárgyalásait.

A japán válasz

Tokió, november 8. A japán kormány nagy figyelemmel tanulmányozta azt a jegyzéket, amelyet a belga nagykövet nyújtott át és amelyben Japánt meghívják a kilenchatalmi értekezlet szűkebb bizottságának tárgyalásaihoz való részvételre. Japán politikai körökben számolnak azzal, hogy Japán a meghívás tekintetében továbbra is fenntartja eddig elfoglalt álláspontját.

A szovjet lépése Rómában

Róma, november 8. A római szovjet nagykövet lépésével kapcsolatban a következő hivatalos jelentést adták ki:

— Gróf Ciano külügyminiszter hétfőn fogadta Stein szovjet orosz nagykövetet, aki közölte vele, hogy a moszkvai kormány a komintern elleni egyezmény megkötését az 1933. évi egyezményvel ellentétben állónak gondolja és az olasz kormány lépését a szovjettel szemben barátságtalannak tartja. Gróf Ciano tudomásul vette a bejelentést.

Delbos európai útja

Páris, november 8. Delbos francia külügyminiszter december elseje táján utazik Varsóba, Bukarestbe és Belgrádba hivatalos látogatásra.

Esernyőkből gyári lerakat nagy választék, Pollák Testvéreknél olcsó ár

Széchenyi tér 17. Csokonai uca 6.
Unió tag. Kalász tag.

„Az a tény, hogy Anglia bebocsátja Franco ügynökeit, nem jelenti Franco kormányának elismerését“

Eden hétfői alsóházi beszédében részletesen foglalkozott a spanyol helyzettel kapcsolatos tárgyalásokkal és ennek során részletesen ismertette az angol kormány legutóbbi lépésének jelentőségét.

Kijelentette, az a tény, hogy Anglia bebocsátja Franco tábornok ügynökeit, nem jelenti Franco tábornok kormányának elismerését és egyik fél sem ad az ügynököknek diplomáciai jogállást.

— A javaslat végleges jóváhagyása előtt Anglia a spanyol felkelő hadsereg által elfoglalt két hajórakomány vasérc visszaadását követelte, amely megtörtént — mondotta tovább. Az ügynökök és alügynökök teendőiket éppúgy fogják végezni, mint a konzulok és konzuli tisztviselők. A spanyol kormánnyal minden diplomáciai összeköttetést továbbra is az angol ügyvivő látja el, aki rövidesen Barcelonába utazik.

Női kabátok és ruhák

óriási választékban Délmagyarország legnagyobb női divatáru üzletében

P. Reich Erzsébet

Főpostával szemben.
Unio könyvek érvényesek.

Makó diszpolgárává választotta a kényszernyugdíjazott Tarnay alispánt

és nevére uccát nevez el

Felháborodással utasították vissza néhány szélsőjobboldali ünneprontási kísérletét — Karácsonyi segélyt szavaztak meg a városi alkalmazottaknak

(A Délmagyarország makói tudósítójától.) Makó képviselőtestülete hétfői ülésében diszpolgárává választotta Tarnay Ivort, Csanád vármegye kényszernyugdíjazott alispánját és kimondta, hogy a város egyik főuccáját, a Megyeház-uccát az ő nevére nevezi el.

A nyugdíjba kényszerített kulturális érdemeinek kellő méltatása a vármegyeházán elmaradt, ezt most a város képviselőtestülete adta meg. Izgalmat és visszatetszést keltett az az ünneprontó kísérlet, amelyet a Nep vármegyei párttitkára kísérelt meg többekkel a Tarnay Ivor érdemeinek elismerését célzó indítvánnyal szemben.

Dr. Kuhár Lajos Nep párttitkár nagy ellentmondások közepette többek között tagadásba vette, hogy Tarnay alispán olyan szolgálatokat tett volna a város és társadalma iránt, hogy azokért a diszpolgárság koronáját és uccát kaphatna. Dr. Török István fokozódó izgalom közepette azt állította, hogy Tarnay Ivor »a kisemberek érdekében semmit sem tett«.

Ezekkel az egyre növekvő izgatott ellentmondásokkal fogadott támadásokkal szemben Hubert Mihály arra mutatott rá, hogy Tarnay Ivort a közigazgatás országosan mintaalispánnak ismerte el. H. Szabó Imre élesen polemizált az ünneprontó felszólalásokkal és arra mutatott rá, hogy »Csonkanyugdíjazott Magyarország legnagyobb ereje a nemzeti kultúrája s ennek a kultúrának az emelésére Csanád-megyében az utolsó 50 év alatt senki se tett többet Tarnay Ivornál«. Politikai tekintetben bármilyen volt

álláspontja és szerepe, ma tiszteletreméltó és elismerést érdemlő e téren az alkotmány és a törvények melletti bátor kiállás, ami Tarnay Ivornak mindenkor legnagyobb erénye volt.

Gorcsa Péter az ünnepezt alispán munkásságát ismertette, Farkas Imre nagy hatást keltő bejelentésben terjesztette elő a szociáldemokrata párt nyilatkozatát eképen: »Ez a polgár megérdemli a kisemberek és munkások tiszteletnyilvánítását, még hozzá vita nélkül és ünnepélyesen.«

Végül Nikelszky polgármester reflektált a felszólalásokra, megemlítve Tarnay Ivornak hivatali téren kívüli értékes és nagyjelentőségű munkásságát a csecsemővédelem, a tudóvesz elleni küzdelem terén. A város önkormányzatának legnagyobb tisztelője és védelmezője is volt s mindenkor a néppel érző melegszívű ember. Eppen ezért mélyszégyen szomorúsággal töltötték el az ünneprontó felszólalások.

A közgyűlés percekig tüntetően ünnepelte Tarnay Ivort s az ünneplés megismétlődött a szavazás eredményének kihirdetése után.

A közgyűlés névszerinti szavazással 63 szóval 12 ellenében diszpolgárává választotta Tarnay Ivort s 54 szóval 6 ellenében kimondta, hogy a Megyeház-uccát nevére nevezzék el.

A nagy izgalmak után a közgyűlés a továbbiakban nyugodt mederben folytatta tárgyalásait, annyival inkább, mert a csufos vereség után a szélsőjobboldal és a vele némán szolidáris nemszavazók elvonultak.

Az ingatlanforgalmi illeték másfél százalékra való felemelését célzó javaslatot Gorcsa Péter felszólalása után 33 szóval 9 ellenében elvetették.

A makói hagyományörvélési iroda Makón hagyása érdekében s a makói hagymaterület zárolására irányuló indítványok érdekében eddig történt intézkedéseket tudomásulvették. Elfogadták ifj. Biró Sándor indítványait is a vásártéri Norton-kutak építése és a Meskó-ucca feltöltése tárgyában.

A város fizetési osztályba nem sorolt alkalmazottainak s a legalacsonyabb fizetési osztályba soroltaknak is karácsonyi segélyt szavazott meg ezután a képviselőtestület. A nőtlen, vagy gyermektelen alkalmazottak 20, a gyermekek 30 százalékát kapják egyhavi fizetésüknek karácsonyi ajándékkul.

A közgyűlés 9 órakor ért véget.

Göring vadászni megy Ausztriába?

Bécs, november 8. Bécsből jelenti az Havas Iroda: Göring porosz miniszterelnök hír szerint Ausztriában vadászkiránduláson vesz részt. Schmidt Guido külügyi államtitkár ugyanis legutóbbi berlini látogatása alkalmával meghívta Göringet vadászatra, amely minden valószínűség szerint Tirolban és Stájerországban fog végbemenni.

—OO—

Meghosszabbították a párisi világkiállítást

Páris, november 8. A francia kormány a hétfő esti minisztertanácson elvben elhatározta, hogy meghosszabbítja a nemzetközi kiállítást 1938-ra.

Világírít svájci márkás zseb- és karórak, 15 köves Anker szerkezettel előleg nélkül 6 havi részletre. ABC és Nemzeti Takarékoság könyvre TÓTH ÓRÁSNAK, Kárász u. 15. Nagy óra-, ékszerjavítóműhely, Török arany, ezüst, zálogjegyebevéltás.

Halálos ítélet Ausztriában

Bécs, november 8. Az inni negyedben levő Riedből jelentik, hogy az esküdtszék hétfőn hozott ítéletet Aichinger Anna 39 éves gazdaasszony gyilkossági ügyében. A bíróság Aichinger Annát kötél általi halálra ítélte, mert élettársának gyengeelméjű testvérét a szemétdörbe lökte, ahol az megfulladt.

SZINHÁZ- JEGYEK

minden előadásra
a
Délmagyarország
Jegyirodában

Agyonlőtte magát egy nyugalmazott altábornagy

Budapest, november 8. Dalmádi Károly, 71 éves nyugalmazott altábornagy hétfőn este lakásán katonai pisztolyával agyonlőtte magát. Néhány soros németnyelvű bucsulevelet hagyott hátra, amelyben azt állítja, hogy betegsége miatt válik meg az élettől. Az öngyilkosság idejében az altábornagy hozzátartozói a lakásban tartózkodtak.

A KÖNYVPIAC
legújabb remek a
DÉLMAGYARORSZÁG
kölcsonkönyvtárában

AZ IDŐ

A SZEGEDI METEOROLOGIAI OBSERVÁTORIUM jelenti: Szegeden a hőmérő legmagasabb állása 14.6, a legalacsonyabb 8.4 C. A barometer adata nullfokra és tengerszintre redukálva reggel 767.7, este 766.5 mm. A levegő páratartalma reggel 100, délután 80 százalék. A szél iránya déli, erőssége 1-1.

A Meteorologiai Intézet jelenti este 10 órakor: IDŐJÓSLAT: Délnyugati, nyugati légáramlás, sok helyen köd, helyenkint kisebb eső, a hőmérséklet kissé csökken.

60 ezer pengő nyugdíjárulékot fizet vissza a város az alkalmazottaknak

A jogügyi bizottság hétfői ülésén megállapította, hogy a közigazgatási bíróság próbaper-ítéletét ki kell terjeszteni valamennyi tisztviselőre

(A Délmagyarország munkatársától.) Hétfőn délután ült össze a törvényhatóság jogügyi bizottsága, hogy tisztázza azt a bizonytalanságot, amely — mint ismeretes — a városi tisztviselők törvényellenesen levont nyugdíjárulékainak visszatérítése körül keletkezett. A közigazgatási bíróság két városi tisztviselő konkrét panaszára alapján legutóbb elvi jelentőségű ítéletet hozott, amelyben megállapította, hogy a város törvényellenesen vont le a tisztviselők és a nyugdíjképes alkalmazottak illetményeiből másfél, illetve egy százaléknál magasabb nyugdíjárulékot, miután az érvényben lévő törvények értelmében ezen a címen a városi tisztviselőktől sem vonható le több, mint amennyit az állami tisztviselők fizetnek. A város az altszektől két és fél, a tisztviselőktől három százalékos szedte. A két panaszos tisztviselő ügyében

a bíróság elrendelte a különbözet visszatérítését 1935 február 1-től visszamenőleg.

A kisgyűlés legutóbbi ülésén, amikor tárgyalás alá került a kérdés, felvetődött az a megjegyzés, hogy a közszolgálati alkalmazottak szolgálati viszonyából származó követelések egy év elteltével elválnak. Felvetették azt a kérdést is, hogy a közigazgatási bíróság döntése általánosítható-e, vagy pedig ez a döntés csak a két panaszos tisztviselő esetében kötelező visszafizetésre a várost.

A jogügyi bizottság, amely dr. Tóth Béla polgármester-helyettes elnökeivel másfél órán keresztül tárgyalta a kérdés jogi részleteit, végül hosszas vita után egyhangúlag megállapította, hogy a bírói döntés nemcsak a két panaszosra, hanem a város minden nyugdíjképes alkalmazottjára vonatkozik, akitől törvényellenes kules szed-

rint vonták le a nyugdíjárulékot. Megállapította a jogügyi bizottság azt is, hogy

az elévülés kérdése nem merülhet fel, mert a város követte el a szabálytalanságot, amikor törvényellenes összegeket vont le a tisztviselők illetményeiből, ami által a nyugdíjalap jogtalanul gazdagodott.

Megállapította a jogügyi bizottság végül azt is, hogy nemcsak a törzsilletmény alapján szedett nyugdíjárulékkülönbözöt térítendő vissza, hanem a lakbér után szedett járulékkülönbözöt is. A bírói ítélet ugyanis nem tesz különbséget, hanem általánosságban mondja ki, hogy a szabálytalanul levont járuléktöbbletet térítendő vissza.

A számvevőség a kisgyűlés utasítása alapján számfejtette a visszatérítendő összegeket. Kiderült, hogy

a nyugdíjalap a szabálytalan levonáson következőben 1935 februárja óta körülbelül hatvanezer pengővel gazdagodott.

ha tehát most visszatérítik e törvényellenesen levont többletet az érdekelt tisztviselőknek, a nyugdíjalapnak hatvanezer pengőt kell kifizetnie. Mivel a nyugdíjalapban — legalább is papírforma szerint — ez a pénz meg van, a visszatérítésnek pénzügyi akadálya nem lehet.

A jogügyi bizottság javaslata alapján a novemberi közgyűlés napirendjére kerül a kérdés, amely ezután kétségtelenül elrendeli a bírói ítélet végrehajtását.

Valahogy Szent-Györgyi professzor értesült arról, hogy mi készül a tanteremben és szigorú utasítást adott ki:

nem szabad ünnepelni, tovább folyik változatlanul a megkezdett munka.

Délután 3 órakor érkezett az intézetbe a professzor besietett dolgozószobájába, a következő pillanatban már indult is az előadóterem felé. A folyosón találkozott a tudóssal a Délmagyarország munkatársa, akinek mosolyogva mondtotta a világhírű professzor célozva arra, hogy a tanteremben mi készül:

— Vége most már az ünneplésnek. Nem lesz, semmi, csak egyszerű tanítás. A komoly munka tovább folytatódik. A munkáért adták a Nobel-díjat, nem pedig az ünneplésért.

Az előadói teremben

izgatottan várták a hallgatók a Nobel-díjas professzor első óráját. Megkapták a professzor kívánságát és így

elmaradt a medikusok kijelölt ünnepi szónokának beszéde.

Amikor a tudós belépett a tanterembe, a diákok felugrottak helyeikről és harsányan éljenek. Percekig tartott az ováció, amit Szent-Györgyi professzor meghatottan köszönt meg, néhány közvetlen szóval. Ezután megtartotta egyórás előadását a fehérjeokról, rendes előadói programja szerint. A kísérleti vegytani órája alatt ott virultak az előadói asztalon a diákok lelkes szeretetének köszöntéséi: az ősz színes virágai.

Budapest köszönti Szent-Györgyi Albertet

Budapest, november 8. A főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése Karafiáth Jenő főpolgármester elnökeivel ülést tartott, amelyen a főpolgármester bejelentette, hogy Szent-Györgyi Albert egyetemi tanár látogatást tett nála, amely alkalommal Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának üdvözlését megköszönte a főpolgármestert felkérte arra, hogy köszönetét a törvényhatósági bizottságnak tolmácsolja. Ez alkalomból a főpolgármester Szeged város törvényhatóságához is táviratot intézett, amelyre most a törvényhatósági bizottság nevében dr. Imecs György szegedi főispán válaszában meleg hangon köszönte meg a főváros törvényhatósági bizottsága testvéri üdvözlését.

A szocialista Spaak koalíciós kormányt alakított Belgiumban

Brüsszel, november 8. Brüsszelben koalíciós kormány alakult Spaak szocialista külügyminiszter elnökségével. Spaak hétfőn délelőtt állította össze a kormánylistát, a névjegyzéket a király délután jóváhagyta. A jelenlegi kormány a szocialisták, a katolikusok és a liberálisok koalíciójára támaszkodik. A kormánynak hat szocialista, hat katolikus, három liberális és egy pártönkivüli minisztere van. 1884 óta ezuttal van először Belgiumnak nem katolikus minisztere'nőke, de Spaak egyben az első szocialista miniszterelnöke is Belgiumnak. A 38 éves Spaak Európa legfiatalabb miniszterelnöke.

Virágokkal köszöntötték a medikusok Szent-Györgyi professzort,

aki a Nobel-díj odaitélése után hétfőn délután tartotta első egyetemi előadását

A professzor elhárította a diákok ünneplését — „A Nobel-díjat a munkáért adták!”

(A Délmagyarország munkatársától.) Vasárnap este érkezett vissza Szegedre Budapestről dr. Szent-Györgyi Albert professzor és hétfőn reggel az orvosvegytani intézetben tovább folytatódott a szabályszerű munka, mint-ha mi sem történt volna. Szent-Györgyi professzor utolsó előadását október huszonnegyedikén tartotta, azon a napon, amikor megérkezett Stockholmból a távirat, hogy a Nobel-díjjal tüntették ki.

Másfélhetes szünet után hétfőn délután tartott újhól előadást az egyetemen a Nobel-díjas tudós. Délután 3 órára volt hirdetve a szabályszerű órabeosztás szerint a professzor előadása

az orvosi vegytani intézet előadótermében, de már jóval 3 óra előtt kezdtek a tanteremben gyülekezni a diákok, leányok, fiúk vegyesen. Bezárkóztak a terembe és szorgos munkába kezdtek a világhírű tudós előadása előtt:

virággal diszitették fel a professzor előadói asztalát.

Fehér és sárga krizantémokkal szórták telis-tele a hosszú előadói asztalt és amikor ezzel a munkával készen lettek, ünnepélyes csendben várták a professzort. A tanítványok arra készültek fel, hogy most ők ünneplik a tudóst, akit tíz napon át az ország-világ köszöntött.

A tanítványok ünneplése azonban elmaradt.

Belvárosi Mozi

Kedden is

A szezon első nagy francia filmje!

A néma vár

Főszereplő: ANNABELLA.

5, 7, 9

Széchenyi Mozi

Kedden is

A legnagyobb sikerű magyar film!

120-as tempó

Muráthy, Básty, Kabos, Vizváry, stb.

5, 7, 9

Jó meleg pullovert, kötöttíruhát most kell kötni, a hozzávaló puha gyapjufonalak Muskálli Kézimunkaboltban leolcsóbbak
Díjtalan tanfolyam
Kárász ucca 3.

Kedden délben kormányzógyűrés doktor- avatás lesz a szegedi egyetemen

(A Délmagyarország munkatársától.) A Ferenc József Tudományegyetem kedden déli 12 órai kezdettel avatja kormányzógyűrés doktorává Szőkefalvi Nagy Bélát, dr. Szőkefalvi Nagy Gyulának, a polgári iskolai tanárképző főiskola professzorának fiát. Szőkefalvi Nagy Béla középiskolai tanulmányait, jóllehet a román megszállás alatt álló Erdélyben magyar fiúnak mérhetően meg van nehezítve a tanulás, végig jeles eredménnyel végezte. A szegedi egyetemen a Báró Eötvös Loránd Kollégium tagja volt, később a matematikai szeminárium gyakornoka lett s mint ilyen, nemcsak mindvégig kitűnő eredménnyel végezte az egyetemet, hanem állandóan önfeláldozó szorgalommal tanult és dolgozott, az egyetemen pályadíjakat nyert, elméleti fizikából, valamint matematikából több dolgozatot publikált. Szőkefalvi Nagy Béla a szegedi egyetem világhírű matematikus professzorainak, köztük elsősorban boldogult Haár Alfréd professzor tanítványa.

A fiatal doktorjelöltnek 12 dolgozata jelent meg doktori értekezésén kívül, köztük egyet a párisi akadémián és többet a Magyar Tudományos Akadémián mutattak be. Az elkövetkezendő tanulmányi esztendő, mint német esztendő, külföldön tölti. Éde apja is jeles matematikus, a Tudományos Akadémia tagja, az egyetemnek régi magántanára, illetve újabb címzetes nyilvános rendkívüli professzora. Édesanyja szintén tanárnő volt és szintén matematikát, természetrajzot tanított.

A kormányzógyűrés avatására a kormányzó képviselőtében dr. Szily Kálmán államtitkár jelenik meg Szegeden. A Ferenc József Tudományegyetem Tanácsa, élén a rektorral, a tegnap este 8 órakor befutott gyorsvonatonál várta a kormányzói képviselőt. Az állomáson a fogadáson megjelent a főispán, a polgármester és a rendőrfőkapitány, ott volt az egyetemi diszszázad, mely előtt az államfő képviselője a rektor kíséretében, a tanácstól követve, elépett. A kormányzói képviselő ezután a püspöki palotába hajtatott, ahol a püspök vendégeként szállt meg és tiszteletére a püspöknél vacsora volt. Szily államtitkár kíséretében van Papp Szilágyi Egon miniszteri titkár.

A kormányzógyűrés avatás délben 12 órakor kezdődik és a szokott díszes formák között játszódik le. A kormányzói képviselőt az egyetem lépcsőházában a karok széniorai: dr. Menyhart Gáspár, dr. Vidakovits Kamillo, dr. Bartók György és dr. Riesz Frigyes fogadják és kísérik fel a jogkari dékán szobába. A diszülés folyamán a rektor üdvözlő a közönséget és Fröhlich Pál dékán ismerteti a felavatás előzményeit. Erre a prorektor és Fröhlich Pál, mint a diszülés küldöttsége, bevezetik a kormányzói képviselőt, akit a diszterem ajtajában az egyetem tanácsa fogad és kísér helyére. A rektor üdvözlő szavai után lezajlik a díszes avatoulés, amelynek során a kormányzó képviselője üdvözlő a doktorjelöltet és ujára huzza a kormányzói gyűrűt. Az egyetemi díszközgyűlés után a tanítói internátusban díszbéd következik, melyen a kormányzót és annak képviselőjét, Gelei József rektor üdvözlő. Üdvözlő beszédet tart még Fröhlich Pál a kormányzógyűrés doktorra, Szentpétery Zsigmond a szülőkre és Erdélyi László prorektor a vendégre.

Az államtitkár délután 5 órakor az egyetem rektorával, a gazdasági hivatal igazgatójával és az egyetem gazdasági bizottságának újonnan megválasztott elnökével, dr. Buza László professzorral a kari dékánokkal beható megbeszélést tart az egyetem sürgős építkezési kérdéseiben, ahol szóba kerül a diákház megépítése, valamint az elmeklinikának felépítése. Este a rektor látja vendégül az egyetem tanácsával együtt az államtitkárt. Szerdán délelőtt 10 órakor az államtitkár az egyetemmel kapcsolatos ügyekben fogadja az egyetem professzorait, illetőleg tisztviselőit. Délután 2 órakor a jogi kar ad ebédet a Tisza-szálló kistermében. Az egyetem vendége szerdán délután utazik el Szegedről.

Gyilkosság kísérlete után hamisvád miatt eljárás indult az áldozat és a merénylő ellen

A törvényszék felmentette a vádlottakat

(A Délmagyarország munkatársától.) Különös háttérű bűnyűgyet tárgyalt hétfőn a törvényszék Rácz-tanácsa. A röszei Lázár-család tagjai szerepeltek benne vádlottként. Lázár Jánost, az apát, aki jelenleg 75 esztendő, egy napon a trianoni határt jelképező vízesárokban félholtan találták. Fejét ismeretlen tettes kövel beverte. Állapota oly súlyos volt, amikor a sebészeti klinikára beszállították, hogy a legrosszabbtól kellett tartani. Több napi haláltusa után állapota jobbrafordult, majd meggyógyult. Kétségtelen volt, hogy valaki meg akarta gyilkolni.

A gyanu, az öreg Lázár vallomása alapján, egy Nyári István nevű röszei lakosra irányult, aki állítólag azért követte volna el a borzalmas tettet, mert haragudott Lázárékra. Nyáriról kiderült, hogy teljesen ártatlan a dologban, ellenben megállapítást nyert, hogy a gyilkossági kísérletet az áldozat fia, Lázár Ferenc 33 esztendő gazdálkodó követte el, mégpedig állítólag azért, mert az öreg még egyszer meg akart nősülni. Megleste egy este gyanútlanul hazatérő apját és hátulról fejbevégté, majd az eszméletlen embert elcipelte a trianoni határra és ott beledobta az árokba. Lázár Ferencet emiatt nyolc esztendei fegyházra ítélték jogerősen és az ítéletet most tölti a hartai fegyházban.

Nyári, akit alaptalanul meggyanusítottak, nem hagyta annyiban a dolgot, hanem feljelentést tett a Lázár-család ellen, hogy őt tudva hamisan vádolták meg a gyilkossági kísérlettel. A feljelentés alapján a rendőrség lefolytatta a nyomozást, aminek alapján az ügyészség vádiratot adott ki az egykori áldozat, Lázár János, a gyilkos fiu, Lázár Ferenc, ennek felesége és a feleség nevelőapja, Márki Péter gazdálkodó ellen. A vádirat szerint a három utóbbi a sebészeti klinikán felkereste a nagybeteg Lázár Jánost és arra beszélték rá, hogy tegyen Nyári ellen vallomást. Nyárirra amugyis haragudtak mindnyájan és így gondolták őt eltenni láb alól. Közben a halállal vívódó apa még nem tudta, hogy a gyilkos merényletet tulajdonképpen édes fia, aki szintén ott állott betegágya mellett, követte el ellene. De a rendőrség már tudta és a klinikán történt látogatás estéjén már le is tartóztatta Lázár Ferencet.

A hétfői főtárgyaláson Lázár János elmon-

dotta, hogy amikor családja őt a klinikán felkereste, lázas beteg volt és a felfelé fordulva beszélgetett hozzátartozóival, de azt sem tudta, hogy kik vannak körülötte. Hallott beszédet, nem tudja azonban, mit beszéltek. Nyárit azért vádolta, mert a merénylet előtt látta Nyárit arrafelé futni és a következő pillanatban fejbevégté valaki hátulról. Joggal hihette, hogy Nyári volt a tettes, annál is inkább, mert hiszen haragban voltak.

A többi vádlott is tagadta bűnösségét. Az öreg Márki azt vallotta, hogy nem is ő, hanem a nagybátyja, aki azóta meghalt, volt bent a klinikán és így ő egyáltalán nem beszélt Lázár Jánossal. A bíróság kihallgatott tanúként egy asszonyt, aki jelen volt a klinikai beszélgetésnél. Az asszony szerint a vádlottat csak arra akarták rábeszélni az öreget, hogyha tudja, nevezze meg támadóját, bárki is volt az.

Dr. Tóth Imre és dr. Eisner Manó védőbeszéde után a bíróság mind a négy vádlottat felmentette az ellenük emelt hamis vád alól, azzal az indokolással, hogy bűnösségük mellett a bíróság nem talált meggyőző bizonyítékokat. Az ítélet nem jogerős.

„Szembe kell szállni azokkal, akik gyűlölik a mások életét”

A szegedi munkásság hódolata a munkáshalottak emlékének

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi munkásság vasárnap a Munkásotthonban gyászünnepeket tartott és ezen áldozott a munkáshalottak emlékének. Az Általános Munkás Dalegylet szereplése vezette be a megnyitó ünnepélyt, majd Dáni János törvényhatósági bizottsági tag tartott emlékbeszédet.

— A mozgalom élő organizmus: a szocialista hit és meggyőződés ezen a gyászünnepeken hódol a szocialista mozgalom halottainak emléke előtt — kezdte beszédét. Mennyi érték és tehetség dőlt már ki sorainkból, mennyi alkotni akaró kéz hanyatlott le és mennyi szerető szív szakadt meg, mielőtt beteljesedhetett volna az új társadalmi rend mindenkit tisztelő nyugalma és boldog békeje. Elhunyt harcosaink élete a mozgalom határtalan szeretetében telt el s hiába távolodnak tőlünk időben, emlékükhöz soha el nem mosódik. Elvéken élnek ezek az emlékek és figyelmeztetnek bennünket arra, hogy tovább teljesítsük a kötelességet a felszabadulás kivívásáért. Halottaink leg-többjét a nyomor döntötte le, a szűkre szabott kenyér és a munkanélküliséggel járó éhezés ázott korán sirt a legtöbbjüknek. A társadalmi igazságtalanság súlyos terhelés alatt roppantak össze, ezért haláluk egyben vádemelés is.

— Amikor áldozunk a munkáshalottak emlékének — folytatta Dáni János —, megfujjuk az értelem fanfárijait: *Elők sorakozzatok!* Üzenetek hadat a barbárságnak, az öldöklésnek és a pusztításnak. *Szálljatok szembe azokkal, akik gyűlölik a mások életét.* Mert miattuk szakad fel nemzetekben a döbbenetes gyász, miattuk pusztulnak ártatlan gyermekek, védtelen asszonyok, miattuk lesznek üszkös romhalmazzá millió városok. *Emlékezzetek és emlékeztessetek! Hirdessétek a béka és az élet szeretetét!*

A nagyhatású emlékbeszéd után a munkáslárdá adott elő több gyászdalt és ezzel befejeződött a munkásság gyászünnepe.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ RT.

SZEGED, CSEKONICS ÉS KISS UCCA SAROK

Divatsálak

Bolyhos csikos férfi sál	78 fill.
Bolyhos csikos férfi sál vastagabb	88 fill.
Kockás divat férfi sál	98 fill.
Kockás nehéz férfi sál	P 1.28
Különleges kötésű férfi sál	P 1.48
Kockás macco férfi sál	P 1.58
Gyapju kockás férfi sál	P 2.08
Háromsarkos gyapju kockás női sál, legujabb divat	P 1.58
Négysarkos gyapju kockás női sál	P 2.98
Müselym férfi fehér sál kishibás	88 fill.
Müselym férfi színes sál kishibás	78 fill.
Négysarkos müselym crepdesin fehér sál	P 2.98
Georgette háromsarkos müselym női sál, kishibás	P 1.58
Crepdesin müselym háromsarkos női sál, kishibás	P 1.98

Két érdekes előadás a Dugonics-Társaságban

Dr. Csallány Dezső a Móra Ferenc halála utáni ásatásokról. — Dr. Kováts Ferenc a „paprikabetegségről“

(A Délmagyarország munkatársától.) A Dugonics-Társaság vasárnap délután a városháza közgyűlési termében szépszámu közönség előtt felolvasó ülést tartott, amelynek napirendjén két érdekes előadás szerepelt. Dr. Csallány Dezső muzeumi igazgató a szegedi muzeum újabb régészeti előadásairól számolt be, dr. Kováts Ferenc egyetemi rk. tanár „A paprika és a tüdőbetegségek“ címen tartott előadást.

Dr. Csallány Dezső előadásában

a Móra Ferenc halála óta végzett ásatásokat

ismertette, így a második nagyszéksőségi ásatást 1934-ből, amikor a muzeum hun fejedelmi kincséhez tartozó újabb aranydíszek jöttek elő. Két aranyedény ugyanonnan a Nemzeti Muzeumba került. Egyiken nyelvemléknek számító görögbetűs felírás is volt.

Az óthalmi palaeolitikus lelőhelyen három ásatásból származó sok kovapenge, ló, szarvas és egyéb állatok felhasogatott csontjai, mammutrészek, tojásbéjak, fenyőfajták szénmaradványai és virágorok kerültek felszínre. Greguss Pál professzor szenzációs eredményeket ért el a virágorok vizsgálatával, 150 lombosfa és egyéb növény jelenlétét tudta kimutatni a Magdalenien-korba tartozó, a csaknem 20.000 éves legrégebb alföldi lelőhelyen.

A esengele—feketealmi 7. századi avar temető 120 feltárt sírja sok érdekes arany, ezüst és bronz díszítést, tárgyat adott. Germán, bizánci kulturhatás állaphítható meg. A tömör griffes-indás díszek itt még csak préselési technika mellett készültek.

Az alsóvárosi templom kriptájában eltemetett De la Vergue generálisnak, Szeged felszabadítójának maradványait kutatták, de az elpusztult csontvázak közt nem találták meg. Az összes kriptafülkéket magas víz borította.

Az átokházi részen, a bilisicsi mezőn 13 sírt bontottak ki; legértékesebb leletdarab egy kőlap, amit fülbevalótípusok kiöntésére használtak. A hatványai La Tène-kori régiségek a Kr. e. 4. századi kelták ritka lelőhelyét mutatják. Klárafalvai, kizombori, deszki avarkori lelőhelyek feltárásaival fejeződtek be az ideai ásatások. Bizánci aranvérmek, ezüstveretes és csupasz vaskardok, reflexíjak maradványait, mellpáncél-szekerényeket, gömbös arany fülbevalókat, nagyszámu ezüst öv- és lószerszámdíszeket fedeztek fel a számos lovas akhasírban. Egyesek csaknem állva voltak eltemetve. Egy sírban négy lőfegy. 2 tehénfej és egy birkafej is volt mellékelve. Egy szokatlan formájú csontfésű is előkerült. A zablák szárai vaddisznó agyarral és kisebb szarvval voltak díszítve. Kiegészíti a leleteket néhány XI századi magyar és egy gepida sír.

— A feltárások egy része — mondotta végül — folytatása volt Móra Ferenc fölbahagyott ásatásainak. A jelenlegi bérlini nemzetközi vadászati kiállításra a szegedi muzeum is képviselteti magát, díszített lőportartó-aggancs gyűjteménnyel, régi magyar tegez- és nyílmaradvánnyal, továbbá egy avar bronz-szívíg másolatával, melyen vadászati jeleneteket örökített meg az ötvös.

Ezután dr. Kováts Ferenc egyetemi magánfanár, a tüdőbeteggondozó intézet vezetője tartotta meg előadását, amelyben

a paprikahasító munkásokon észlelt különleges betegséget

ismertette. Ez a betegség, amely makacs köhögéssel jár, szinte hátszálnyira egyesik tüneteiben a tuberkulózissal. Eleinte össze is tévesztették veje, ma már megállapították, hogy semmi köze sincs a tüdőmórkóhoz, bár igaz, hogy a paprikahasítással foglalkozó munkások között igen sok a tuberkulózis is. A különleges betegséget nem a paprika okozza, hanem a paprikán elszaporodó penészpor, amely a paprika belsejét lepi el és a hasításnál a levegőbe kerül. A száraz penészpor olyan finom szemesékből áll, hogy az könnyen bejuthat a legfinomabb hörsőkhöz és a tüdőjáratok belsejébe is. A porszemek felülete nem sima, hanem olyan, mint a zöld gesztenyéé, apró tüskékkel van tele.

— Maga a paprikapor, amely munkaközben szintén a levegőbe kerül, köhögési ingeret okoz. Mindeközben a tüdőbetegség után mélyebbet lélekezik az ember és a penészpor ilyenkor hatol a tüdő mélyebb rézszeibe. A penészpor tüskéi felkarcolják a finom

tüdőhártyákat, a porszemeket nyálka veszi körül, az kiáztatja a benne levő mérget, amelynek pedig nagyon ártalmas a hatása. Ez a hatás eleinte csak erősebb köhögésben nyilvánul meg, később erős hátfájás jelentkezik, a beteg lesoványodik, mert az állandó köhögési inger aludni sem hagyja. Ha a beteg nem hagyja abba foglalkozását, baja még inkább súlyosodik, tüdeje elveszti rugalmasságát, sőt később megbetegszik a mellhártya is. Ezt a beteg-

séget nem kapja meg mindenki, csak az aki hajlamos rá. Védekezni lehet ellene, elsősorban azzal, ha a paprikahasítást szellős, tágas helyiségben végzik és ha a munkások kendőt tesznek munkaközben az orruk és a szájuk elé. Fontos az, hogy aki egyszer megkapta ezt a különleges paprikabetegséget, az ne foglalkozzék többet paprikahasítással, mert a betegséget igen könnyen visszakaphatja.

A törvényszék új vizsgálatot rendelt el a gázgyárnak Pásztor József ellen indított perében

Hogyan lesz „bűnös“ a nyomdai motorikus áram kikapcsolása miatt — „A gázgyár jogtalanul és tiltott önhatalommal akarta a Délmagyarország nyomdájából az áramot kikapcsolni“ — A törvényszék helyt adott a védelem indítványának és visszaküldte a per iratát a vizsgálóbírónak

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi törvényszék Rácz-tanácsa hétfőn délben tárgyalta azt a pert, amely egyik láncszeme a gázgyár elleni ismeretes harcnak és amelyet a gázgyár feljelentése alapján indított Pásztor József, a Délmagyarország felelős szerkesztője ellen. A Délmagyarország régebben lekötölte már egy ízben az ügyészségnek ebben az ügyben kiadott vádiratát. A vádirat szerint Pásztor az ügyészség azért vádolja, „zsarolás büntetével, mert a múlt év április másodikán azon célból, hogy a Délmagyarország Hírlap- és Nyomdavidallatnak jogtalanul vagyoni hasznót szerezzen“, telefon útján történt azon fenyegetéssel, hogy „töltött revolver van nála, nem riad vissza semmitől sem az esetben, ha az áramvezetékét kikapcsolni megkísérik, az illetőt lelövi; Sós László gépészmérnököt, a gázgyár mérnökét arra bírta rá, hogy „álljon el a Délmagyarország nyomdája által jogtalanul használt villanyáram kikapcsolásától“.

A vádirat indokolása azt mondja tovább, hogy a nyomda ismételt figyelmeztetés ellenére

a motorikus áramot világítási célokra

használta fel, ezért az ügy kivizsgálásával és „a jogtalan állapot megszüntetésével“ a gázgyár Sóst bízta meg. Sóst azonban a nyomdavezető Klein Sándor még a nyomdájában sem volt hajlandó bebocsajtani, mire Sós

az áram kikapcsolását az uccai vezetéknel helyezte kilátásba,

majd ennek előkészítése végett a gázgyárba visszatért. A vádirat szerint ekkor hívta fel őt telefonon Pásztor József és ekkor jelentette volna ki, hogy „töltött revolver van nála“.

„Ezen életveszélyes fenyegetés folytán a sértett megtárgyalta az esetet Pongrácz igazgatóval — mondja tovább a vádirat — és a fenyegetés hatása alatt a tervbevetett kikapcsolástól elállott. Ezek a kijelentések — mondja a vádirat — gyilkosságra irányuló fenyegetést foglaltak magukban...“

A hétfői tárgyalásra a törvényszék

több tanút idézett meg,

Szenzációs

Könyvudonságok
fillérekért kölcsönözhetők a Délmagyarország
kölcsönkönyvtárából

többek között dr. Pálffy József polgármestert is, aki azonban budapesti útja miatt nem jelent meg. Dr. Szekerke Lajos városi tisztviselő főügyész, aki ugyancsak tanuidézészt kapott, bejelentette, hogy a polgármester Budapestre utazott, ahol a kormányzó magánkihallgatáson fogadta.

Közvetlenül

a főtárgyalás megnyitása után

dr. Dettre János védő előterjesztést tett. Kérte, hogy a bíróság a főtárgyalást napolja el,

rendelje el a vizsgálatot és adja vissza az iratokat a vizsgálóbírónak.

— A védelem azt kívánja bizonyítani — mondotta dr. Dettre —, hogy a gázgyár jogtalanul és tiltott önhatalommal akarta a Délmagyarország nyomdájától az áramot kikapcsolni. Az iratok között nem található meg a város és a gázgyár közötti szerződés, aminek rendelkezéseivel a védelemnek ez az állítása bizonyítható. Kérte a védő a panaszbizottság jegyzőkönyvének beszerzését, amelyből kiderül, hogy a Délmagyarország nyomdában azután, ahogy a gázgyár jogtalanul megfenyegette az áram kikapcsolásával, a hatóságok fordult orvoslásért. A vizsgálat feladata lesz tisztázni azt is, hogy a gázgyár hosszú éveken keresztül állandóan számlázta a nyomdában elhelyezett villanymérő órának bérét s ha ez beigazolást nyer, akkor

valótlannak fog bizonyulni a sértett és a feljelentő azon állítása, hogy csak elnézésből világíthatott a nyomda 10 éven keresztül motorárammal.

Kérte továbbá a védő azoknak a tanúknak a vizsgálóbíró előtti kihallgatását, akik a kérdéses telefonbeszélgetésnél Pásztor mellett állottak és akik be fogják bizonyítani, hogy a vádiratban foglalt kijelentések nem történtek meg. Dr. Nagyághy Géza ügyész

ellenozta a védelem által megtett előterjesztések teljesítését.

A bíróság hosszabb tanácskozás után

elrendelte a vizsgálatot a kért irányban, az iratokat visszaadni rendelte a vizsgálóbírónak

azzal, hogy a védelem által megjelölt tényeket és állításokat a vizsgálat keretében tisztázza. Az iratok a törvényszék utasítása értelmében esetleges újabb indítvány tételéig végett. A vizsgálóbírótól ismét az ügyészségre kerülnek. A bíróság ezután a főtárgyalást elnapolta.

Elsőrendű angol uri divat és egyenruhaszabóság Podvennél,

Szeged, Feketes utca 15. sz. Telefon: 14-23
Cserkész és katona cikkek raktára,

Felhívás!

Ön többemagával Budapestre készül! Duna-parti fágas, nagy szobákban, elegánsan és olcsón lakhatnak: SYLVIA PENZIO, IV. (Belváros) Ferenc József rakpart 16. Tel.: 184-465. Családoknak engedmény.

12 ezer embert felébresztettek, 500-at előállítottak, 29-et fogvatartottak

a vasárnap hajnali budapesti idegeneellenőrző razzlián

Budapest, november 8. Nagyszabású razzliát tartottak vasárnap a kora reggeli órákban Budapesten a VII. kerületben. A razzia során az volt a főszempont, hogy a kijelölt házakban lakókat *delampolgárságuk igazolására* szólítsák fel. Tekintettel arra, hogy nem mindenkinek volt kéznél a honossági, vagy illetőségi bizonyítványa, a razzidzó közegek részéről súlyos tévedések történtek; olyanok is bekerültek a toloncházba, akiket nem lett volna szabad előállítani. Kétségtelen, hogy a razzlián résztvett rendőrtisztek mindvégig a legnagyobb tapintattal igyekeztek feladatukat megoldani.

A razzia a hajnali órákban kezdődött és reggel nyolc óra után ért véget. 503 embert állítottak elő a Mósonyi-uccai toloncház fogdáiba. A toloncházban azután megkezdődött az igazoltatás és egymásután helyezték szabadlábra azokat, akiknek az ügyét rendben találták. Az igazoltatások után az 506 előállított emberből, akik között nők is voltak, 29 külföldi honos maradt őrizetben. Hivatalos jelentés szerint az előállítottak közül 334 olyan embert találtak, akik szabálytalanul tartózkodnak a fővárosban.

A vasárnapi razzia

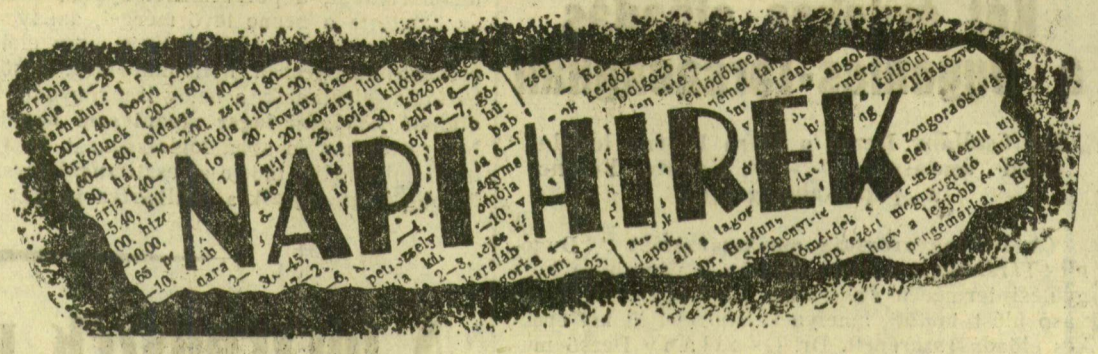
Budapest közigazgatási bizottsági ülésén

Is szóba került. Fábrián Béla tette szóvá a razzia ügyét, amely miatt — mondotta — óriási izgalom lánnyadt. Helyeselte, hogy ne engedjenek be idegeneket engedély nélkül az országba, de kifogásolta a módot, ahogyan a razzliát végrehajtották.

Hajnali 2 órakor lezártak egy városnegyed, azután a házmesterekkel kinyitatták a kapukat, jól lehet a bejelentőlapokból mindent meg lehetett volna állapítani. Mintegy 12 ezer embert ebresztettek fel, mintegy ötszázat előállítottak, végül is 29 embert tartottak vissza, ami nem indokolja azt a rideg eljárást, amit éjnek idején hajtottak végre. Szerinte, ha a rendőrség és az idegeneket ellenőrző hivatal jól működik, nincs szükség ilyen éjszakai razzliákra.

Fábrián végül arra kérte a polgármestert és a főkapitányt, illetékes helyen járjon el, hogy legelőször az éjjeli nyugalomát biztosítsák azoknak, akik Budapesten élnek, budapesti polgárok és nem tettek semmit, ami miatt ellenük a hatóságok felléphetnének.

Eliássy Sándor főkapitány ismertette ezután az éjszakai razzia lefolyását. Kijelentette, a razzia a külföldieket ellenőrző központi hatóság rendelkezésére történt, a parlamentben is sokszor szövétték, hogy engedély nélkül beszivárgott nemkívánatos egyének tartózkodnak Budapesten. Azért volt kénytelen reggel 5 és nem 2 órakor a razzliát megtartatni, mert valószínű volt, hogy ekkor mindenki otthon tartózkodik. Zaklatási célja nem volt a rendőrségnek. 334 olyan külföldi honost azért bocsátottak szabadon, mert bejelentett lakásuk van és remény van arra, hogy a további eljárás alól nem vonják ki magukat. Kijelentette a főkapitány, hogy a razzival kapcsolatosan egyetlen panasz sem érkezett hozzá. Az előállítottak is igazolják, hogy a szemle udvarias és tapintatos formában zajlott le.

SZEGED XI. 9.

A munkaközvetítő hivatalok vezetője Szegeden. A szegedi munkaközvetítő hivatal adminisztrációjának felülvizsgálására Szegedre érkezett dr. Széplaky Lajos miniszteri osztálytanácsos, akit nemrég neveztek ki a központi munkaközvetítő hivatal vezetőjévé. Széplaky osztálytanácsos felülvizsgálta a szegedi munkaközvetítő ügybeosztását és kijelentette, hogy az egyike a legjobbakkal. A központi munkaközvetítő hivatal vezetője szemléje után Lung Mihály hivatalfőnök kalauzolója mellett megnézte a város intézményeit.

Megnyílt a Szegedi Leányegylet gyermekmenzája. A Szegedi Leányegylet évről-évre több szegénysorsu gyermeket lát el a télvíz ideje alatt ebéddel. Vasárnap délelőtt nyílt meg az idej menza ünnepélyes keretek között, nagyszámu meghívott jelenlétében. Az ünnepséget dr. Basch Béla titkár nyitotta meg, majd dr. Frénkel Jenő rabbi mondott beszédet, amelyben kiemelte a Leányegylet tagjainak áldozatos és fáradságot nem ismerő munkáját. Az elhangzott beszédre Adler Anna, a Leányegylet elnöke válaszolt megköszönve az elismerő szavakat. Ezután a kicsinyek, számszerint huszonhárom, asztalhoz ültek és elfogyasztották az ünnepi menüt, amely ragulevesből, paprikáscsirkéből és rétesből állott. A menza naponta — 5 hónapon keresztül — 23 szegénysorsu gyermeket lát el ebéddel. A közönség szeretettel figyeli a Szegedi Leányegylet működését és támogatja az egyület nemes és jótékony törekvéseiben.

z Ha sajtót vesz, ügyeljen a Stauffer névre!

Székely vándorest Kiskundorozsmán. A szegedi Hargitaváralja jelképes székely község tegnap rendezte első székely vándorestjét Kiskundorozsmán. Jós a János nyitotta meg az estét, beszédében a történelmi Magyarországhoz való ragaszkodást hangoztatta. Nagy hatást váltott ki Gergely Gergely és dr. Némegy Gyula előadása, Weith Mária, a 82 éves öreg székely, nagyterencei Sütős András ny. igazgató-tanító és Kuhn Antal szavalata. Bardócz Salamon góbságaival, a Baranyai testvérek tárogató számaival mulattatták a közönséget. Több ízben szerepelt a dorozsmai női és férfi dalárda, a műsor befejező számául a dorozsmai fiatalság előadta v. Varanyay Istvánné „Himnusz” című szindarabját Simon Kálmán rendezésében. Záróbeszédet dr. Cserne János községi jegyző tartotta, mely után közös vacsora következett.

x Cserép Sándor szármester, Horváth M. ucca 7.

Szegedi pincérek a munkanélküliekért. Hétfőn este a szegedi pincérek az Arany Bika-étteremben műsoros előadással egybekötött jól sikerült társasvacsorát rendeztek, amelyen nagy közönség jelent meg és kitűnően szórakozott az egyes műsorszámokon. Az est tiszta jövedelmét a szegedi pincérek az állásnélküli kartársak karácsonyi felsegélyezésére fordítják.

A létért való küzdelemben hathatós segítségére van a dolgozó egyének egy-egy pohár természetes »Ferenc József« keserűviz reggelenként éhgyomorra bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly fontos bélműködést és anyagcserét. Kérdezze meg orvosát.

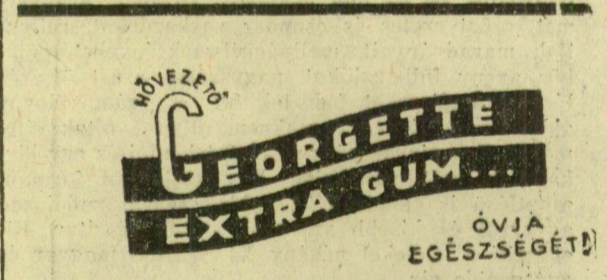
Eljegyzés. Fodor Magda és Láng Ferenc (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Menetrendváltozás a városi autóbusz szatymazi vonalán. Az este fél 8 órakor induló szatymazi autóbuszjárat megszűnt. Az este 6 órakor induló kisteleki autóbusz látja el az esti szatymazi forgalmat is. Üzemvezetőség.

Tartós szempillafestés. Heim-kosmetika, Takaréktár-ucca 8.

MUNKAKÖZVETÍTÉS. Munkát kaphatnak a Hatósági Munkaközvetítő útján. Férfiak: 2 kovács, 1 vasestergályos, 1 közsőrüs, 2 villanyszerelő, 2 géplakatos, 2 butorasztalos, 1 bogár, 5 kosárlonó, 1 kötélgyártó, 3 kárpitos, 4 szabó, 8 cipész, 1 csizmadia, 1 magyar szücs, 6 kifutó, 2 papucsos. Nők: 2 hölgyfodrásznő vidéken, 1 dobozkészítő, 2 kézi kötő, 1 cipőtűző. Hadigondozottak részére fenntartott munkahelyek: 1 lakatos, 5 posztógyári munkás, 2 molnársegéd, 3 kopaszító asszony. Munkát keres: 20 inséges favágó, tudakozódás, megrendelés a munkaközvetítőben és a 19-73. telefonszámon.

Perzsa láb bundák 200 pengőtől, háromnegyedes bundák 80 pengőtől nagy választékban Blau Ignátnál Kelemen-ucca 5.

Besurranó tolvajlás. Tegnap este besurranó tolvaj járt a Kossuth-ucca 11. számú házban és az egyik lakásban kétezer pengő értékű ékszert szedett össze. Elvitt a tolvaj egy arany fülbevalót briliánskövel, aranygyűrűt, aranykarperecet briliánsokkal s smaragdokkal. A vakmerő lopás ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

A DMKE-palota építéséről vasárnapi cikkünkben megjelentek kiegészítéseképpen még annyit tartunk szükségesnek közölni, hogy a felhasznált és kellőképpen méltatott parkett-deszkákat a Gyöngyösi Parkettgyár szegedi képviselője: Sternberg Zoltán fatereszkedő cég szállította. — A felütnőn jól sikerült homlokzat pedig „Eterbona” nemesvakolattal van vakolva, melyet az „Álföldi Cementárnyár” szállított.

Cipőket „horgászott” a belőrő. Az Attila-uccában levő Pátia-cipőgyár hétfőn délelőtt feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki érzékenyen megárosította a gyárat. A betörő vasárnapra virradó éjszakán betört a gyár földszinti, uccái ablakát és a résen keresztül „kihorgászott” hét pár női cipőt. A cipők az ablak közelében levő munkapadon voltak elhelyezve, a tettes onnan kotorta ki. A rendőrség megindította a nyomozást. Valószínűleg olyasvalaki követte el a lopást, aki ismerős volt a hellyszínnel.

Ha le akar fogyni, igyék reggel, délelőtt és este egy-egy harmad pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet, mindig félórával az étkezés előtt. Kérdezze meg orvosát.

RENDELJE MEG
színházjegyét
DELMAGYARORSZÁG
Jegytudában!

Elítélték Arnold járásbíró betörőit

(A Délmagyarország munkatársától.) Két betörő felett ítélték hétfőn délelőtt Habermann Gusztáv törvényszéki bírónak. A két betörő, Varga Mihály és Henter Gyula ez év nyarán kifosztotta dr. Arnold Gyula járásbíró Maros-uccai lakását. A betörést rendkívül érdekes módon követték el. Megismerkedtek a Stefánia-sétányon a járásbíró cselédleányával, akinek hevesen udvaroltak. Amikor a leány bizalmát megnyerték, rávették, hogy adja át nekik a kapukulcsot, amit a leány meg is tett abban a reményben, hogy a fiatalembereket egyedül ő érdekli és nem a gazdája értékes holmija.

Varga a kulcsról másolatot készített és amikor Arnoldék augusztusban nyaralni mentek, az alkulcs segítségével a két barát behatolt a lakásba és alaposan kifosztották. Rengeteg ruhaneműt, gramofont, fényképezőgépet, filmgépet vittek el. A tárgyak egyrészt még Szegeden elzalogosították, a többivel Pestre szöktek és ott értékesítették.

A két fiatal betörő mindent beismert a tárgyaláson. Azzal védekeztek, hogy nem volt munkájuk. Varga, aki péksegéd, nem tudott sehová elhelyezkedni, Henter ugyan egyideig állásban volt az újszegedi kendergyárnál, onnan azonban kidobták, mert amikor legutóbb tűz volt a gyárban, Henter a maga részére mentette meg a laboratóriumból a platinacsészéket.

A bíróság Vargát nyolc-, Hentert hathónapi börtönnel sújtotta. Az ítélet jogerős.

—o—o—

— Dr. Engel Rudolf új egyetemi munkássága. Budapestről jelentik: A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Engel Rudolf egyetemi rendkívüli tanári címmel felruházott szegedi tudományegyetemi magántanár-adjunktuust, magántanári képesítése tárgykörében a belgyógyászati funkcionális diagnosztika tárgykörében „A tuberkulózis diagnosztikája és kórtana” tárgykörre történt kiterjesztését jóváhagyólag tudomásul vette és őt ebben a minőségben megérősítette.

— Két előadás Palesztináról. A szegedi zsidó hitközség idei kulturelőadássorozata hétfőn este kezdődött meg a hitközségi székház nagytermében szépszámu közönség jelenlétében. Az ülést dr. Singer István nyitotta meg, majd Löwinger Sámuel, a rabbiképző intézet tanára beszélt és előadásában foglalkozott Palesztina fekvésének jelentőségével és helyzetével, kezdve a legrégebb időkől napjainkig, amikor Palesztina a nemzetközi diplomácia saktábláján ismét fontos szerepet tölt be. Vázolta Palesztinának és a zsidóságnak egymással való kapcsolatát és azt fejtegette, hogy egyáltalán nem véletlenségből oly szoros ez a kapcsolat, hanem összefügg azzal, hogy a zsidóságnak kellett az egyistenhitet elterjesztenie a világon, amit Palesztinából, mint a világ kulcsából tehetett meg a legkönnyebben. A sokáig tartó tüsszel fogadott előadás után dr. Richlmann Mózses tanár tartott előadást a Palesztinakérdésről. A két előadásért dr. Singer István mondott köszönetet a vendégelőadóknak.

Ne habozzon

Kenje fel ujjával vékonyan az arcra a Hezolite-Rapid gyorsborotvakrémét és minden további várákozás nélkül borotválkozhat. — Nem kell az arcbőrét percekig dörzsölni, mert a Hezolite-Rapid arcapólgyorsborotvakrémmel víz, szappan és ecset nélkül egy perc alatt tökéletesen borotválkozhat, utána nem ég és nem pattan fel az arcbőre, megszűnik az arcbőr száraz felkapartsága és arca bársonyosan üde lesz. Próbadohoz 24 fillér, ezt is visszatértem azután eredeti doboz vagy tubus vásárlásánál. Kapható minden szaküzletben és a készítő: Dr. HOLCZER vegyész illatszertárában, Budapest, VI., Teréz körút 8.

MAKÓ XI. 9.

Dalárdajubileum és serlegavatás. A jóképességű makói Belvárosi Református Énekhar fennállásának 15-ik évfordulóját ünnepelte tegnap s ezzel kapcsolatosan felavatta a miskolci országos versenyen nyert elsődíjas serlegét. Az ünnepségek a vasárnap délelőtt 11 órakor tartott diszközgyűlésen kezdődtek, amelyen vitéz Galamb Sándor elnöki megnyitót mondott, dr. Szentpéteri Sámuel pedig az énekhar történetét ismertette. Este 7 órakor a Gazdasági Egyesületben műsoros társasvacsora volt. A műsorban Szirbik Sándor lelkész mondott ünnepi beszédet, a vacsora során pedig Hajdu Gábor serlegavató beszédet.

Uj hivatalos órák a városházán. A makói városházán a holnapi naptól kezdődően a hivatalos órák délelőtt 8 órától délután 2 óráig lesznek.

A legjobbkor ment ki a tanyájára. Nem mindennapi kalandja volt szombaton B. Nagy József Váradi-uccai gazdálkodónak belsőjárándói tanyáján. A gazda fiával együtt kocsin ment ki a tanyába, amelyet legnagyobb meglepetésére, feltörve és kifosztva talált. A tanya körüli szemlélődés közben az egyik csutkakapuban egy idegen embert találtak, aki futásban keresett menedéket, de akit a gazda és fia hosszas üldözés után elfogtak. Kiderült, hogy a titokzatos idegenben a tanyai betörőt sikerült elfogni, aki kevéssel a gazda kitérkezése előtt fejezte be munkáját s csak annyi ideje volt már, hogy zsákmányával együtt, amelyet zsákba gyömöszölt, elrejtőzhetett a csutkakapuban. A kézrekerült betörőt a gazda és fia beszállították a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Répási Majeresik Mihály 27 éves napszámos az illető, aki a Bethlen-ucca 52. szám alatt lakik. Az eljárás megindult ellene.

Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek: Petri István Orbán Zsuzsannával, Nagy György Bakatty Évával. Elhalt Fejes István 52 éves (Luther-ucca 52.).

Budapest I.

6.45: Torna. Hanglemezek. 7.20: Étrend, közlemények. 10: Hírek. 10.20: »Az elegancia nagymesterei.« 10.45: »A bundadívat.« 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból, időjárásjelentés. 12.05: A József nádor 2. honvédegyezred zenekara. Vezényel Seregi Artur. 12.30: Hírek. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30: Berkli István és cigányzenekara. 14.40: Hírek. 15: Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 16.10: »Asszonyok tanácsadója.« (Arányi Mária előadása.) 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17: »A lordmayor napja.« Irta Ráth-Vég István. 17.30: Hanglemezek. 18.15: »Amíg a hangból hanglemez lesz.« Közvetítés a stúdióból és a Kábel-gyárból, Beszéd Budinszky Sándor. 19: A rádió szalonzenekara. 19.50: »Pehelyke.« Szinmű 4 felvonásban. Irta Lagerlöf Zelma. Fordította Marchis György — rádiószinpadra alkalmazta Barys Ödön. Rendező dr. Németh Antal. 21.30: Hírek, időjárásjelentés. 21.55: Sári Elemér és cigányzenekara muzsikál. László Imre énekel. 22.40: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő. Közreműködik böszörményi Nagy Béla (zongora). 00.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II.

18.30: Schuster Etelka gondolkázik, zongorakísérettel. 19: Francia nyelvtanítás (dr. Garzó Miklós). 19.25: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája. 19.55: A rádió szalonzenekara. 20.20: Hanglemezek. 21.10: Ügetőverseny-eredmények.

Külföld.

Belgrád. 8.30: Fi'harmonikusok. — Berlin. 4: Német operák. 5: Német mesterek művel. — Bécs. 7.40: Altmann: Hulló levelek, ősz hangképek zenével. 8.40: Vidám est. 10.10: Kivánsághangverseny. — Brüsszel. 8.15: Wagner- és Fauré-zene. — Bukarest. 6.55: Lemezek. 9.45:

Közvetlen a gyárból vásároljon!

**TISZTA
GYARJU
SZÖVETET
IGY
OLCSÓBB!!!**

**TARTÓSSÁGI
GARANCIA!**

**KEDVEN
MINTÁI**

TRUNKHAIN

POSZTÓGYÁR ÉS RUHAGYÁR R.T.
Üzlet: IV. Pál utca, Ottokár-ú. 8.
VI. Teréz körút 8.

Gyártelep:

BUDAPEST, XI., LENKE UT 117.

Még egy pénzügyi ellenőrt kapott Makó városa. A makói pénzügyi ellenőrzéssel kapcsolatosan a legutóbbi időben ismételt támadások hangzottak el a képviselőtestületben és a makói sajtó egyik orgánumban. Ezek a támadások a pénzügyi ellenőrzés munkáját kifogásolták, de azt is szövétték, hogy a pénzügyi ellenőr csak hosszabb időközökben jön le Makóra. Ezeknek az egyéni forrásból eredő és egyéni színezetű támadásoknak Makón kevés visszhangja támadt, a belügyminisztérium részéről azonban nem maradtak következmény nélkül. Annak a hivatalos felfogásnak és ténymegállapításnak, hogy Makó város pénzügyi ellenőrzésére változatlanul és továbbra is szükség van, bizonyosságát szolgáltatja az a belügyminiszteri rendelkezés, amely szerint a város eddigi pénzügyi ellenőre, dr. Cserzy István belügyminiszteri segédtitkár mellé a város pénzügyi ellenőrzési teendőinek végzésére Szuppán Géza belügyminiszteri számvevősegi tanácsost is kirendelte. Ezzel a kirendeléssel biztosította a belügyminisztérium azt, hogy a minisztériumi hivatalos munkájával erősen elfoglalt dr. Cserzy István a város pénzügyi ellenőrzését megosztva, hatályosabban végezheti s ezáltal felváltva, hetenkint rendszeresen lejöhsenek Makóra a szükséges ellenőrzési munka személyes végzésére.

NÉMET

könyvujdonságok a

**Délmagyarország
kölesönkönyvtárában**

Színház és művészet

HETI MŰSOR:

Kedden délután: Sárgapitykés közlegény.
Kedden este: Bűn és bűnhődés. Páratlanbérlet 7. sz.
Szerdán este: Sárgapitykés közlegény. Népies, olcsó előadás. Filléres helyárak. Bérletszűnet.
Csütörtök délután: Három a kislány. Katona-előadás. Filléres helyárak.
Csütörtök este: Gólyaszanatórium. Operettbemutató. Premierbérlet 9. Csak felnőtteknek.
Pénteken este: Gólyaszanatórium. Páratlanbérlet 8. Csak felnőtteknek.
Szombat délután: Cigánybáró. Ifjúsági előadás. Filléres helyárak.
Szombat este: Gólyaszanatórium. Bérletszűnet. Csak felnőtteknek.
Vasárnap este: Gólyaszanatórium. Bérletszűnet. Csak felnőtteknek.
Hétfőn este: Roninok kineve. Színműbemutató. Premierbérlet 10.

—oOo—

Bűn és bűnhődés (Dosztojevszki a színpadon)

1.

Lassankint hozzá kell szoknunk, hogy minden bensőséges, intimus élményünk a színpadra kényszerül... És így történt e — nem tudjuk: átkosan „modern”, vagy tömegekre ható — divatban, hogy Dosztojevszkinak, a szenvedés Wagnerének is meg kellett jelennie a színpadon, — holott, ha van drámai alkotás, az epikai művészet chef d'oeuvre-je, amely a legkevesbé való a megalkuvásokkal teljes nyílt porondra, amely ifjúságunk legegységülőbb és életet végigkísérő megrázóan társtalan élménye, úgy az elsősorban: Dosztojevszki és Raszkolnyikov, a lélektani ábrázolás legnagyobb remekműve.

Gaston Baty — aki ötszáz sulyosan sűrű oldalból 20 színpadi képben foglalta össze a szenvedésnek és a keresztényi megtisztulásnak ezt az eposziát — ismerjük még abból az időből, amikor a Champs Elyseés-n nemesak hatásos, de markánsan modern eszközökkel adott helyet színpadán egy Giraudouxnak, egy Jules Romains-nak, az új francia költők egész sorának. Azóta e rangos bátoraságból egyre egyenesebben kanyarodó utat tett meg a kevésbé kezdeményező, de félreमारvaráhatatlannal hatásos színpadi tablók felé. Dosztojevszki és Flaubert is jelzik ezt az utat, — a színházi estét megajándékozta néhány nyílt hatással és nagy sikerrel, bennünket pedig olykor szegényebbé tett a nagy élmények magános, de mindvégig elkísérő s visszajáró emlékével.

Mert talán nem egészen olyan rövid és egyszerű az a történet, amihez Dosztojevszkinak ötszáz sűrű oldalra volt szüksége és amit a színpadi képsorozat elbeszélő közvetlenséggel így foglalna össze: ...Nyomorgó diák baltával megöli vén uzorást, találkozik sikátorok lepkejével, bajvívást rendez lelkiismeretével és vizsgálóbíróval. — jelentkezik, hogy bűnhődjön és Sonia elkíséri szibériai ölbányába... Gaston Baty jelenetekben sorolja fel a dráma képeit, hatalmába veszi a színpad összes akusztikai és dinamikai hatásait, kétségtelenül ügyes és hasznos színpadi szerző, — csak éppen azzal marad adós, ami magányos, egyedülálló, színpadi szóval elmondhatatlan; ami Dosztojevszkit jelenti... Mert a történetet fel lehet sorolni, tömönatokba és hatásos képekbe lehet sűríteni, de el lehet mondani a dimenziókkal, látható valóságokkal dolgozó színpadon — a magányos élmények nincsenek határai és nincsenek megfogható eszközei — el lehet-e mondani azoknak a másodperceknek drámai és lélektani zubatagát, amelyek elsodorják az olvasót a csengő huzás viaskodásában, ahogy Raszkolnyikov ott áll elhatározásával és baltájával az öregasszony ajtaja előtt, — el lehet-e mondani, ahogy a söftét uccákon menekül ön-maga elől, ahogy rablásnak olcsó és silány zsákmányát elrejt egy telek gödreiben, el lehet-e mondani, ahogy vissza-visszatér a hhoz a házhöz, bűnös lelkével a tett helyére, ahogy rájön életének roppant ólmaira egy másik elbukott, egy másik kitaszított karjának megtisztító ölelésében... Ami történik, azt fel lehet sorolni a hatásos jelenetek lendületes képeiben, ahogy

történik... azt Dosztojevszki mondta el.

De Gaston Baty mégis elérte azt, hogy a tisztulásra alig képes korban, egy időre, egy estére megint felnyiljanak azok a mélységek, amelyek a lelkiismeret és a gondolat számára épültek. A szerzetesi alázat hangjait halljuk a tételben: szenvedés nélkül nincs megtisztulás, a bűnt a legmélyebb bűnhődés követi — és halljuk, megint halljuk a most oly sokszor feledésbe ment ígét: megölni, senkit, senkit sem szabad...

Gaston Baty színpadi lényé Dosztojevszkit is a színpadra szólította, (megalkuvásokkal, lemondásokkal, de hatásosan), — a különbség a kettő között mindössze annyi, hogy Gaston Baty egy estére, Fjedor Dosztojevszki — egy életre elkísér.

2.

A szegedi színház hétfői estéjét minden feltároló kérdés ellenére is lelkes örömmel köszöntjük. A színpadon — ha csak a wagneri arányok árnyékában is — mégis megszólalt a költő, a gondolat, — oly sok hangosan vidám és megmérhetetlenül könnyű siker és sorozat után. A tény mellett köszöntjük a hétfői előadást is, ahol nemcsak levegője volt a színpadnak, de atmoszférája is, ahol a gondosan komoly munka a néző elé hozta a becsúzó eredményeket.

Az első sor és az első elismerés Forgács Sándoré, alakításáért és rendezői figyelméért, — munkája eredményeként vérbeli színpadot is kaptunk. Raszkolnyikovja egy nemes kultúra beszédes jeleit revelálta, — ezen az egységesen átgondolt, átélt és öntudatos színészi munkán nemcsak a színész egyénisége látszott, de az a két kolozsvári évtized is, amely nemes tradíciókon át tudatossá tette erejét és művészetét. Mélyen zenélő, férfias zengésű hangja, kultúrája és elmélyülni tudása egy értékes színész egyéniségét mutatta. Nemesak szövegben, de a döntő percek reszkető csöndjében is színész, — megrázóak voltak azok a percek, ahogy a felfedezés rémületében hang nélkül odadöbent a vizsgálóbíró elé, aki kinozza és majdan leleplezi. Megrázó alakításának hatásában a nézőtér felfedezte s ugyanakkor ünnepelte is.

Jó színészt ismertünk meg Sármássy Miklósnak, akinek Porfirja majdnem teljesen elhozta a klasszikussá nőtt pszichológiai inkvizitort. Főlényé, széles kedve, rácsapó vadászata teljes sikert hozott ennek a gondos és átgondolt alakításnak. És az értelmezés tiszta eszközeivel ható fiatal színésznőt ismertünk meg Bárdy Terézben, Sonjája valóban Raszkolnyikov mellé emelkedett. Megrázóan nemes percek voltak a második felvonás fináléjában, ahogy két kitaszított lélek a szenvedés himnuszára rátalál, Őszinte, megújuló tapos kisérték tisztán csengő szavait. — A sok színészi munka nem érdemtelen sorában meg kell említenünk Fülöp Viola megrázóan finom Dunjá-ját, Szigethy Irén drámai erejű anyai hangjait, Pető Endre, Herczeg, Mihályi Mária, Juhász, Szabó, Földes, Stik ut, Rákosi Kató egy-egy alakítását. És bár a gyorsan változó képek nem kerülhettek el egy-egy technikai zajt-akadályt, — ez mit sem von le a színház, a színpad és a társulat egységes és öntudatos munkájának értékéből. Egy este, ahol valóban élményt hozott a színpad, a színpad, amelynek hatás megfogott és elkísért színészt és nézőt egyaránt. (vér.)

—oOo—

Harmonia hangversenyek Harmonia III. mesterbérlet holnap, Tisza 8. Dr. Dohnányi Ernő jubiláris hangversenye

Jegyek korlátolt számban Harmoniánál Kárársz-ucca 14., telefon 22-38. és Délmagyarország jegyirodában.

—oOo—

A színházi iroda hírei

A világhírű bécsi balett első és egyetlen vidéki vendégszereplése Szegeden 18-án este és 19-én délután lesz.

Még ma este van műsoron a „Bűn és bűnhődés”. Dosztojevszky világirodalmi értékű drámája Tschajkovszky kísérelő zenéjével ma este még egyszer színr kerül a társulat legkiválóbb tagjainak felléptével.

Egy szó: „Gólyaszanatórium”! 16 éven felüliek operettje. Premier csütörtökön!

Szerdán este filléres előadás. Színrekerül a legnépszerűbb új operett, a „Sárgapitykés közlegény”.

Mi a hűségmérő gép? Megtudja a „Gólyaszanatóriumban”. Szereplők: Hamvay Lucy, Komlós Juci, Ihsz Klári, Szigethy Irén, Háromy Lili, Szilágyi Szabó Eszter, Mihályi Mária, Kurucz, Veszely, Herczeg, Szabó, Vágó. Premier csütörtökön.
„Három a kislány”. Schubert örökszép operettje csütörtökön délután katonaelőadásban kerül színrre.

Budapesti értéktőzsde zárlat. Kedvetlen hangulatban üzletellenül nyitott a mai tőzsde. Az első kötések kivétel nélkül a szombati árszint alatt alakultak. Ösztönző hírek hiányában a vállalkozási kedv ma is igen csendes volt és még a vezető értékekben is csak kevés kötés jött létre. Később a hangulat kissé megjavult, azonban továbbra is alacsony árak maradtak érvényben. Vég-eredményben a vezető értékek közül a szombatihoz viszonyítva a Kőszén 9, a Bauxit 4, a Rima és a Fegyver egyaránt 2,75, a Gumi 2,50 pengővel olcsóbbodott. Nemzeti Bank 181,75, Magyar Általános Kőszén 457, Ganz 30,1, Egyesült Izzó —, Szegedi kenderfonógyár —.

Zürichi devizazárlat. Páris 14.645, London 21.545; Newyork 430,25, Brüsszel 73,42, Milánó 22,67, Amszterdam 238,30, Berlin 173,75, Bécs 80,05, kifizetés 81,625, Prága 15,05, Varsó 81,75, Belgrád 10, Athén 3,95, Bukarest 3,25.

Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai. Angol font 16,75—16,95, belga 57,05—57,65, cseh korona 11,00—11,70, dán kor. 74,85—75,65, dinár 7,30—7,80, dollár 336,80—337,80, svéd korona 86,45—87,35, kanadai dollár 332,00—337,00, francia frank 11,15—11,65, hollandi frt. 185,55—187,55, lengyel zloty 60,00—61,40, leu 2,85—3,00, leva 3,60—4,00, lira 16,90—17,90, (500 és 1000 líras bankjegyek kivételével), német márka —, norvég korona 84,00—84,90, osztrák schilling 80,00—80,70, svájci frank 77,80—78,70.

Budapesti terménýtőzsde zárlat. A készáru-piacon külföldi tőzsdék nagyarányú árhanyatlása következtében az irányzat lanyhá volt és a buza ára 30 fillérral olcsóbbodott. A rozs 30—40 fillérral gyengült. A takarmány-cikkek piacán gyengült a zab 5, a finom buzakorpa 5, a takarmányliszt ára 10 fillérral. A határidős piacon lanyha irányzat mellett a rozs ára 27—38, a tengeri ára 10 fillérral olcsóbbodott.

Budapesti terménýtőzsde hivatalos árjegyzése. Buza tiszai 77 kg-os 20,00—20,40, 78 kg-os 20,30—20,70, 79 kg-os 20,05—20,90, 80 kg-os 20,70—21,00, felsőtiszai 77 kg-os 19,90—20,85, 78 kg-os 20,20—20,65, 79 kg-os 20,45—20,85, 80 kg-os 20,60—20,95, fejmegyei, dunatiszaközi, dunántúli 77 kg-os 19,95—20,20, 78 kg-os 20,25—20,50, 79 kg-os 20,50—20,70, 80 kg-os 20,60—20,80. Rozs pestvidéki 18,30—18,40, takarmányárpa I. 16,50—17,00, sörárpa I. 21,00—23,00, zab I. 16,70—16,80, tengeri tiszántúli 13,80—13,90.

Csikágói terménýtőzsde zárlat. Dec. 86 egynyolcad—egynegyed, máj. 86 hétnyolcad—87, jun. 82,75—hétnyolcad. Tengeri tartott. Dec. 55,25, máj. 57,5, jun. 58,5. Rozs tartott. Dec. 65,5, máj. 65, jun. 62,5.

UJ KÖNYVEK

Beczássy Judit: Mindenért fizetni kell. Egy önfeláldozó asszony békeürésének is megvannak a maga határai — fejezi ki a regény alapeszméje —, amelyeken túl nem hajlandó követni azt, aki bizalmával és jószágával visszaél. Még akkor sem, ha az illető töredelmesen visszatér hozzá, miután ráeszmél, hogy egyedül mellette érdemes élnie, akihez az évek során mindig hűtlen volt. Beczássy Judit, a kiváló író egy jó feleség megrázó alakja mellett a pesti világ jól meg-rajzolt seregeit vonultatja fel. Mozgalmas és érdekes események tükrében a pesti polgárság élete tárul fel. Beczássy Judit regénye az Athenaeum kétpengős regénysorozatának legújabb köteteként hagyta el a sajtót.

Sport

Tetszetős játék, biztos győzelem a Bocskai ellen

Az esőre hajló vasárnap délutánon mintegy 2500 ember gyűlt össze, hogy végignézzék a vidék örök riválisainak a találkozóját. Mindenki nagy küzdelmet várt, izgalmas mérkőzést, ehelyett azonban sima szegedi győzelmet hozott a játék. Azt lehetett várni, hogy a kék-sárgák formájuk javulásáról elterjedt hírek alapján meg fogják szorítani a piros-fehéreket. Ebből semmi sem lett, mert a pályán vasárnap csak egy csapat futballozott és ez a Szeged FC volt. Olyan pompás akciókkal rohamozta már az első percekben a debreceni kaput, hogy

nagyobb gólarányú győzelmet is megérdemelt volna.

Azt kapta vasárnap a közönség, amire régen áhított; jó futballt csapatától. Bognárral és Harangozóval játszó szegedi támadósor igen sok ragyogó technikán felépített akciót hajtott végre és csak a hagyományos balszerencsének tudható be, hogy meg kellett elegendnie a 2:0 (0:0) arányú győzelemmel. Hogy mennyire a szerencsén múlik minden, bizonyítja az is, hogy az első félidőben, amikor a Bocskai tehetetlenül vergődött a Szeged FC rohamaiban, a szószoros értelmében percnként adódtak a legjobb gólhelyzetek, csak a második félidőben tudott győzni a piros-fehér csapat, amikor már nem volt meg a döntő fölény.

Külön ki kell emelni azt

a sportszerű játékot,

amit vasárnap látott a szegedi közönség. Ujból és újból bebizonyosodik, hogy a játékot legtöbbször a játékvezetők rontják el. Boronkay vasárnap példásan vezette a meccset, nem is volt nehéz dolga, mert 22 sportember küzdött a pályán. Az ujabban durvának kikürtölt Bocskai uri módon vesztette el a meccset és a meccs után mind a két együttes játékosai megelégedésüket fejezték ki egymás iránt a sportszerűsége vonatkozásában. A Bocskai valamennyi tagja elismerte a Szeged FC nagyobb tudását és megérdemelt auőzelmét. Teleki ezt mondta a játék után:

— Jobb volt a Szeged. Egészen jó csapat ez. Vasárnap tényleg jó csapat benyomását keltette a piros-fehér együttes. Hogy mennyire jó volt, azt a legjobban Teleki érezhette. Ez a nagytudású futballista, különösen az első félidőben, meg sem tudott mozdulni a jó védők között és a kék-sárga védelem érezhette a szegedi támadósor szorító gyűrűjét. Bognár két ragyogó fejese jutott érdemtelenül a kapu mögé és Harangozó mestérisen irányított labdája a kétségbeesett hátvédék elé került, amikor már mindenki a kapuban látta. És ott volt. Meg kellett várni a második félidőt, amíg a tömörülő debreceni együttest felőrölte a szegedi csapat. Így az 5-ik percben megszületett a régen esedékes szegedi gól:

Vagy begurított labdáját Berecz laposan a balsarokba továbbította. 1:0.

Továbbra is a szegedi csapat maradt frontban, a gólról azonban a 16-ik percig kellett várni, amikor

Bárkányi mintaszerű beadását Bognár a tőle megszokott ragyogó mozdulattal a kapuba fejelte. 2:0.

Közben Markos megsértette dr. Magyar Mihály határbíró, ezért a játékvezető gondolkodás nélkül leküldte a pályáról a jobbszélsőt.

A Bocskai Szegeden sem tudott pontot szerezni, ez a veresége teljesen reális volt.

A futballisták teljesítményéről szólva, meg kell állapítani, hogy a védelem, Pálkással az élen, hibátlan volt. Biztosan végezte munkáját Szójka, Riesz megfelelt. Sérülése, amit Telekivel történt összefejelésekor szerzett, nem látszik súlyosnak. A halvesor egy árnyalattal gyengébben játszott a szokottnál, a Bocskainak azonban ez is elég volt. A csatársor legjobb embere Bognár volt, szinte egyenrangú játékot mutatott vele Harangozó. Bárkányi beadásai jól sikerültek. Berecz sokat dolgozott, Nagy is megfelelt.

—o—

Meglepetések vasárnapja az amatőröknél

Az amatőrök vasárnapi fordulója bővelkedett meglepetésekben; a MAK nagygólarányú vereséget szenvedett otthonában a KAC-tól, a SzAK pontot veszített a Móravárossal szemben és az SzTE Hódmezővásárhelyen legyőzte a HTVE-t. A KEAC pompás csatárjátékkal lehengerelte az MTK-t.

KEAC—MTK 7:2 (3:1)

A Szeged FC—Bocskai találkozó előjátékán az egyetemi csapat új összetételű csatársorával nagyszerűen futballozott és nagygólarányú győzelmére minden tekintetben rászolgált. Góllövők: Kovács II. (5), Kolozsi, Kovács I., illetve Szikora és Széll.

SzAK—Móraváros 1:1 (0:0)

A Lóverseny-téri pályán a kiegészült és lelkesen játszó Móravárossal szemben nem boldogult a Hajdut és Bárdit nélkülöző SzAK. Bár a SzAK nagyobb technikával rendelkezett s többet is támadott, a Móraváros lelkes játékával rászolgált az egyik pontra. Mind a két csapat kiaknázatlanul hagyott egy-egy tizenegyet. Góllövők: Solymár, illetve Szücs (11-esből.)

SzTK—Sz. Máv. 3:2 (1:0)

Szentes. A kék-fehérek végig jobban játszottak és csak az esőzéstől mélyé vált talaj akadályozta meg a nagyobb gólarányú győzelem kialakulását. A gólokat Dobra, Tombác, Herbich, illetve Náda (2) lőtték.

Vasutas—KTE 1:0 (0:0)

Kecskemét. Nemi szerencsével győzött a kétségtelenül nagyobb technikával rendelkező Vasutas a KTE fölött. A gólt a tartalék Sövényi lőtte.

KAC—MAK 6:1 (2:1)

Makó. A forduló legnagyobb meglepetése; az otthonában játszó makói csapat ezúttal szenvedett először vereséget a kecskemétiektől, most azonban kiadósan. A gólarány tulzolt.

Kerékpárosok!

Elsőrendű kerékpárokat engedményes árban részletre adom. Gumikat és alkatrészeket most filléres Szántó Sándor-nál árban kaphat Szeged, (Kiss D. palota) Kiss u 2.

SzTE—HTVE 4:1 (1:0)

Másodosztályu bajnoki mérkőzések: Szeged: Sylvánia—MLE 8:0 (4:0), UTC—Rákóczi 4:1 (1:0), Zrinyi—KAC—SzATE 1:0 (1:0), Postás—HMTE 2:1 (1:1), SzEATC—KITE 4:1 (2:1), Hódmezővásárhely: Kokron—SzFIE 3:1 (3:1), Kiskundorozsma: KPLE—USE 5:1 (3:0). — Szövetségi díjmecsek: Szeged: KEAC II.—SzFIE II. 3:3 (1:1), UTC II.—Rákóczi II. 4:0 (2:0), SzAK II.—Móraváros II. 7:0 (3:0). — Ifjúsági bajnokság: Szeged: UTC—KPLE 5:0 (2:0), SzAK—Móraváros 9:0 (1:0).

—o—

A Vasutas 5:2 arányban győzött a Hódmezővásárhelyen megrendezett birkozócsapatbajnoki mérkőzésen a HMTE ellen.

Vasutas-sportolók sikere Budapesten. A Vasutas sportolói közül vasárnap a súlyemelő, az ökölvívók és az uszók szerepeltek Budapesten országos versenyen. Az országos ifjúsági ökölvívóbajnoki küzdelmek során a szegedi Bakacsi legyőzve a BVSC Mészárosát, tovább jutott. — Az FTC országos junior súlyemelőversenyén a könnyűsúlyban a szegedi Révész 215 kilóval, a nehézsúlyban Koltai 275 kilóval első, a félnehézsúlyban Szekeres 255 kilóval második lett. — Az uszók a TEBE versenyén a harmadik helyen végeztek 14 ponttal. Eredményeik 100 m hátuszás: 1. Nagy 1:16,2, 100 m melluszás: 1. Tombác 1:20. 3x66 kétharmadméteres vegyesstafféta: 1. Vasutas (Ruffay, Tombác, Nagy). 3x66 kétharmadméteres gyorsstafféta 3. Vasutas (Rieger, Mihályfi, Lacza), a 4x100 méteres melluszóstafétában a második helyre beuszó szegedi csapatot Lacza szabálytalan fordulása miatt diszkvalifikálták. Ez ütötte el a Vasutast a második helytől.

A Ferencváros ismét csak egy góllal győzött, a Hungária pontot veszített, a Phöbus elszenvedte első vereségét. Érdekes fordulója volt vasárnap a Nemzeti ligának; a favoritok vagy szerencsével győztek, vagy megérdemelten veszítettek pontot, illetve pontokat. Eredmények: Budapest: Ferencváros—Szürketaxi 4:3 (3:2), Nemzeti—Hungária 2:2 (2:0), Ujpest—Budai 11:1 (1:0), Kispest—Phöbus 2:0 (1:0)!, Elektromos—ETO 5:2 (2:1), Budafok—Törökves 5:1 (3:0).

Futballista esküvő. Sportemberek, a SzAK, a Szeged FC futballistái gyülekeztek hétfőn délután a fogadalmi templomban, hogy jelen lehessenek Solymár Istvánnak, a SzAK válogatott futballistájának az esküvőjén. Megjelent az esküvői szertartáson bátyjai Holtzer Tivadár elnökkel az élen a SzAK egész vezetősége és játékosgárdája, a Szeged FC futballistái teljes számban. A menyasszony, István Erzsébet, Gyurcsó Jánosnak, a Szeged FC válogatott futballistájának a sógora. Az esküvői szertartás után a fiatal pár a sportemberek sora mellett hagyta el a templomot, ahol a gratulációk tömegét fogadta. A SzAK értékes nászajándékkal kedveskedett legrégibb aktív játékosának.

Törökves—STC 7:2 (3:0). A Sándorfalván, Magyar bíraskodásával lejátszott meccset a szegedi csapat Rác (5), Lusztig (2) góljaival megérdemelten nyerte meg. A sándorfalviak góljait Györi és Aszódi lőtte. A szegedi együttes nyolc emberrel állt ki a játékra.

DÉLMAGYARORSZÁG

Megjelenik hétfő kivételével naponta reggel. Felelős szerkesztő: PASZTOR JÓZSEF. Szeged: Szerkesztőség Somogyi-uca 22., I. emelet Telefon 23-33.

Kiadóhivatal, kölcsönkönyvtár és jegyiroda: Aradi-uca 8., telefon 13-06. Nyomda: Löw Lipót-u. 9., telefon 13-06. Budapest: Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Holván-uca 5., I. Telefon 1-237-39. Makó: Szerkesztőség és kiadóhivatal. Városi bérpalota (Tejpiac.) Telefon 215. Nyomatott a kiadótulajdonos Délmagyarország Hírlap- és Nyomdával Rt.-nél, Szeged. Felelős nyomdavezető: KLEIN SANDOR.

